

การระบุปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยน รายงานงบการเงิน: ข้อค้นพบจากผู้ใช้งบการเงิน

Identifying Key Risk Factors of Financial Misreporting:
Insights from Financial Statement Users

พรทิพา ชัยชนะ

ผู้สอบบัญชีอาวุโส
บริษัท เคพีเอ็มจีมิโซย สอบบัญชี จำกัด
Email: phonthipha75@gmail.com

พนารัตน์ ปานมณี

รองศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศิลปากร
Email: Panarat.tu@gmail.com

Phonthipha Chaichana

Senior Auditor
KPMG Phoomchai Audit Ltd.
Email: phonthipha75@gmail.com

Panarat Panmanee

Associate Professor, Faculty of Management Science,
Silpakorn University
Email: Panarat.tu@gmail.com

RISK

การระบุปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยน รายงานงบการเงิน: ข้อค้นพบจากผู้ใช้งบการเงิน

พรทิพา ชัยชนะ

ผู้สอบบัญชีอาวุโส

บริษัท เคพีเอ็มจีภูมิภาคไทย สอบบัญชี จำกัด

Email: phonthipha75@gmail.com

พนารัตน์ ปานมณี Ph.D.

รองศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Email: Panarat.tu@gmail.co

วันที่ได้รับบทความต้นฉบับ: 29 มกราคม 2568

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 15 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 17 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งสำรวจการรับรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงิน และวิเคราะห์ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อปัจจัยเสี่ยงดังกล่าว โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งบการเงิน จำนวน 138 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent Sample t-test และ One-way ANOVA เพื่อแสดงผลสำรวจที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนงบการเงิน รวมทั้งการทดสอบสมมติฐานในเรื่องของปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีผลต่อปัจจัยความเสี่ยงที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงิน

ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนงบการเงินมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณของผู้บริหาร ความกดดันจากผู้บริหารระดับสูงที่ต้องการแสดงผลกำไรที่สูง การเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอของผู้สอบบัญชี และคณะกรรมการตรวจสอบรับรู้ปัญหาแต่ไม่ได้ดำเนินการแก้ไข นอกจากนี้ พบว่า อายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงของการปรับเปลี่ยนงบการเงิน การศึกษานี้ช่วยให้กิจการสามารถป้องกันและจัดการกับความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดโอกาสของการปรับเปลี่ยนงบการเงิน และเพิ่มความโปร่งใสในงบการเงิน

คำสำคัญ: ความเสี่ยง การทุจริต กลยุทธ์กิจการ การกำกับดูแลกิจการ การสอบบัญชี

Identifying Key Risk Factors of Financial Misreporting: Insights from Financial Statement Users

Phonthipha Chaichana

Senior Auditor

KPMG Phoomchai Audit Ltd.

Email: phonthipha75@gmail.com

Panarat Panmanee

Associate Professor, Faculty of Management Science,

Silapakorn University

Email: Panarat.tu@gmail.com

Received: January 29, 2025

Revised: April 15, 2025

Accepted: April 17, 2025

ABSTRACT

This study aims to explore the risk factors that lead to financial misreporting and to identify the demographic factors that impact these risks. Data were collected through questionnaires from 138 financial statement users. The statistical analysis employs both descriptive and inferential statistics to present the survey results, highlighting the factors that respondents considered crucial in influencing financial misreporting. Additionally, the study tested hypotheses regarding the influence of demographic factors on the risk factors leading to financial misreporting.

The study found that the most influential factors in financial misreporting are the integrity and ethics of management, pressure from senior management to report high profits, auditors' access to sufficient information, and the audit committee's failure to take corrective actions. Furthermore, the study indicates that the age and education level of respondents affect their perception of the risks associated with financial misreporting. This study helps organizations prevent and manage risks more effectively, thereby reducing the likelihood of financial misreporting and increasing transparency in financial reporting.

Key word: risk factors, fraud, corporate strategy, corporate governance, auditing

■ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปรับเปลี่ยนรายการทางการเงินในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงทางเศรษฐกิจหรือเจตนารมณ์ของมาตรฐานการบัญชี แม้จะไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยตรงในทุกกรณี แต่ถือเป็นแนวปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม เพราะอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้งบการเงิน การรายงานผลการดำเนินงานที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตัดสินใจผิดพลาด แต่ยังบั่นทอนเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจโดยรวม ในมุมมองด้านจริยธรรมการนำเสนอข้อมูลทางการเงินที่ไม่สะท้อนความเป็นจริงทางธุรกิจ ถือเป็น การกระทำที่ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งอาจส่งผลเสียหายต่อชื่อเสียงของกิจการในระยะยาว และลดทอนความไว้วางใจของนักลงทุน ผู้ตรวจสอบบัญชี และหน่วยงานกำกับดูแล ในอดีตมีหลายกรณี que แสดงให้เห็นถึงผลกระทบเชิงลบจากการปรับเปลี่ยนรายการทางการเงินโดยขาดความโปร่งใส เช่น กรณีของ Enron และ WorldCom ในสหรัฐอเมริกา และกรณีของ Stark ในประเทศไทย ซึ่งล้วนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ทั้งในระดับกิจการและระดับมหภาคของระบบเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น การปรับเปลี่ยนงบการเงินจึงไม่เพียงแต่ไม่เหมาะสมเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วอาจนำไปสู่การล่มสลายของผู้ที่กระทำการดังกล่าว (Financial Train, 2023; CFI, 2023)

งานวิจัยในอดีตพบว่าปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนงบการเงิน คือ การใช้กลยุทธ์นโยบายกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับผลกำไรในระยะสั้นมากกว่าความยั่งยืนในระยะยาว นโยบายเหล่านี้มักส่งเสริมการรายงานทางการเงินที่เข้มงวด ซึ่งอาจส่งผลให้รายได้พุ่งสูงขึ้น การรายงานหนี้สินต่ำกว่าความเป็นจริง หรือการปฏิบัติที่หลอกลวงที่มุ่งหมายให้บรรลุหรือเกินความคาดหวังของตลาด (Bishop et al., 2017) การกำกับดูแลกิจการยังมีบทบาทสำคัญในการป้องกันหรือสนับสนุนการจัดการทางการเงิน โครงสร้างการกำกับดูแลที่อ่อนแอและไม่มีประสิทธิภาพ การขาดความเป็นอิสระในคณะกรรมการบริหาร และการตรวจสอบและถ่วงดุลที่ไม่เพียงพอของคณะกรรมการตรวจสอบ ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมการปรับเปลี่ยนงบการเงินได้ในทางกลับกันกรอบการกำกับดูแลที่แข็งแกร่งสามารถทำหน้าที่เป็นตัวยับยั้งที่มีประสิทธิภาพต่อพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมดังกล่าวได้ (Klai & Omri, 2011) นอกจากนี้ทีมผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้ที่มีบทบาทสำคัญทางการเงินมีส่วนผลักดันหรือป้องกันการปรับเปลี่ยนงบการเงิน แรงกดดันต่อผู้บริหารในการบรรลุเป้าหมายทางการเงินมักเกี่ยวข้องกับค่าตอบแทนตามผลงาน อาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดจริยธรรม ผู้บริหารระดับสูงควรให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมจริยธรรมของกิจการและสร้างจุดยืนที่ชัดเจนต่อการต่อต้านการปรับเปลี่ยนงบการเงิน (Klai & Omri, 2011; Ilyas et al., 2017; Mohammad & Ahmed, 2017; Leng, 2023; Sun, 2023; Velte, 2023) ท้ายที่สุดบทบาทของผู้สอบบัญชีมีความสำคัญอย่างยิ่งในการตรวจสอบการปรับเปลี่ยนงบการเงิน อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพของการปฏิบัติ การตรวจสอบอาจได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การขาดความเข้มงวดของผู้สอบบัญชี รวมทั้งการขาดความเป็นอิสระโดยให้ความร่วมมือกับฝ่ายบริหารในการปรับเปลี่ยนงบการเงิน (Coffee, 2019; Bazerman et al., 1997)

แม้จะมีการวิจัยอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนดังกล่าว แต่ยังคงมีช่องว่างที่สำคัญในการรับรู้ของผู้ใช้งบการเงินเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านกลยุทธ์นโยบายกลุ่ม การกำกับดูแลกิจการ พฤติกรรมการปรับเปลี่ยนงบการเงินของฝ่ายบริหาร และประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชี นอกจากนี้แม้ว่าการศึกษาก่อนหน้านี้จะตรวจสอบปัจจัยเหล่านี้แล้ว แต่การศึกษาเป็นการศึกษาที่ละเอียดและดำเนินการในลักษณะการใช้ข้อมูลในอดีตซึ่งเป็นวิจัยทางปริมาณ ซึ่งอาจขาดความเข้าใจในการรับรู้ของผู้ใช้งบการเงินได้ นอกจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในอดีตแล้ว การรับรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่เป็นปัจจุบันที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงินของผู้ใช้งบการเงินนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อรับทราบความคิดเห็นของผู้ใช้งบการเงินและนำไปสู่การแก้ไขอย่างทันที่ที่ต้งนั้น วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยนี้คือการสำรวจการรับรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงิน โดยเน้นกลยุทธ์นโยบายกลุ่ม การกำกับดูแลกิจการ ทีมผู้บริหาร และการสอบบัญชี รวมทั้ง ศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนงบการเงินของปัจจัยด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ การกำกับดูแลกิจการ พฤติกรรมการปรับเปลี่ยนของทีมนักบริหาร และประสิทธิผลของการตรวจสอบบัญชี

■ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้ใช้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เป็นพื้นฐานในการอธิบายถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้น (เจ้าของ) และผู้บริหาร (ตัวแทน) รวมทั้งบุคคลภายนอก คือ คณะกรรมการตรวจสอบ และผู้สอบบัญชีเป็นผู้มีส่วนร่วมทำให้เกิดทฤษฎีตัวแทนสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการลดความขัดแย้งดังนี้

1. **ผู้บริหาร** ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น แต่มีความเสี่ยงที่จะดำเนินการเพื่อตนเอง หากไม่มีการควบคุมที่เพียงพอ เช่น การปรับเปลี่ยนงบการเงินเพื่อตอบสนองเป้าหมายหรือแรงจูงใจส่วนตัว ซึ่งทฤษฎีตัวแทนมองว่าควรมีการจัดตั้งกลไกการกำกับดูแลเพื่อลดความเสี่ยงนี้

2. **คณะกรรมการตรวจสอบ** เป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีหน้าที่สอบทานความถูกต้องของรายงานทางการเงิน ความเพียงพอของการเปิดเผยข้อมูล และประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง รวมถึงทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้สอบบัญชี และฝ่ายบริหาร เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและลดความเสี่ยงจากการปรับเปลี่ยนงบการเงิน

3. **ผู้สอบบัญชี** ทำหน้าที่เป็นบุคคลอิสระที่ตรวจสอบงบการเงิน และให้ความมั่นใจว่าข้อมูลที่ผู้บริหารรายงานนั้นถูกต้องและไม่มีการบิดเบือน ผู้สอบบัญชีช่วยลดความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น โดยเน้นการตรวจสอบความเสี่ยงของการปรับเปลี่ยนงบการเงิน

ทั้งสามฝ่ายนี้มีบทบาทสำคัญในการรักษาความสมดุลของผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร และเพิ่มความน่าเชื่อถือของงบการเงินตามแนวคิดของทฤษฎีตัวแทน การศึกษานี้ได้พัฒนาแบบสอบถามตามทฤษฎีตัวแทนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประสพการณ์การเป็นผู้สอบบัญชีของผู้วิจัย รวมทั้งเหตุการณ์ปัจจุบันในขณะพัฒนาแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน ต่อไปนี้เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนงบการเงิน โดยเริ่มจากแนวคิดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน ปัจจัยด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ ธรรมชาติของทีมงานผู้บริหาร และการตรวจสอบบัญชีที่อาจส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนงบการเงิน ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน

การปรับเปลี่ยนงบการเงินเป็นหนึ่งในปัญหาที่มีความซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของงบการเงิน ปัจจัยหลายประการเป็นสาเหตุหลักที่ผลักดันให้ผู้บริหารของกิจการตัดสินใจบิดเบือนข้อมูล คือ การบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้ เพื่อรักษาราคาหุ้นหรือเพื่อตอบสนองต่อผู้ลงทุน นอกจากนี้การปรับเปลี่ยนงบการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารได้ผลตอบแทนตามผลการดำเนินงานทางการเงิน เช่น โบนัส การได้รับหุ้นสามัญ เป็นต้น อีกทั้งการรักษาหรือเพิ่มมูลค่าของกิจการในกรณีของการเสนอขายหุ้น หรือการควบรวมกิจการ กิจการบางแห่งเลือกที่จะบิดเบือนงบการเงินเพื่อขอหรือรักษาวางเงินสินเชื่อ นอกจากนี้การปรับเปลี่ยนงบการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากหน่วยงานกำกับดูแล โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ถูกควบคุมอย่างเข้มงวด ซึ่งอาจจำเป็นต้องปรับปรุงงบการเงินให้สอดคล้องกับกฎระเบียบหรือข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการต้องเผชิญกับบทลงโทษหรือความเสี่ยงจากการตรวจสอบเพิ่มเติม การปรับเปลี่ยนงบการเงินส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการปรับรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สิน เพื่อให้กิจการมีกำไรเป็นไปตามความต้องการ และมีหนี้สินปรากฏอยู่ในงบการเงินจำนวนไม่มาก ดังนั้น ภาพรวมของการปรับเปลี่ยนงบการเงินนั้นเกิดขึ้นจากแรงจูงใจที่หลากหลาย ซึ่งไม่เพียงแต่มาจากแรงกดดันในการบรรลุเป้าหมายทางการเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความต้องการรักษาภาพลักษณ์ของกิจการ การแสวงหาผลตอบแทนส่วนตัว และการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการตรวจสอบโดยหน่วยงานกำกับดูแล (Financial Train, 2023; CFI, 2023)

แนวคิดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนงบการเงินกับกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ

การปรับเปลี่ยนงบการเงินถือเป็นหนึ่งในปัญหาที่ซับซ้อนและสร้างความเสียหายอย่างมากต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การบิดเบือนข้อมูลนี้สามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน โดยหนึ่งในนั้นคือนโยบายและกลยุทธ์ของกิจการ การที่กิจการมุ่งเน้นกลยุทธ์การเติบโตอย่างก้าวกระโดดหรือมีเป้าหมายที่เน้นการสร้างผลประกอบการในระยะสั้น รวมทั้งการใช้เกณฑ์ผลการดำเนินงานเป็นตัวชี้วัดการประเมินผลงานของผู้บริหาร ทำให้เกิดแรงกดดันจากผู้บริหารระดับสูงต่อผู้บริหารในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว เมื่อไม่สามารถบรรลุผลได้ตามคาด ผู้บริหารอาจเลือกที่จะบิดเบือนงบการเงินเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับกิจการ นอกจากนี้นโยบายที่มุ่งให้ผลตอบแทนสูงแก่ผู้บริหารที่ทำผลการดำเนินงานได้ดีอาจเป็นอีกหนึ่งแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการบิดเบือนงบการเงิน นอกจากนี้ปัจจัยภายในดังกล่าวแล้วยังมีปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนงบการเงินได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การพึ่งพาผลิตภัณฑ์และลูกค้าเพียงรายเดียวมากเกินไป เป็นต้น (CFI, 2023; Erdoğan & Erdoğan, 2020)

แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน

นอกเหนือจากกลยุทธ์และนโยบายของกิจการแล้ว การกำกับดูแลกิจการก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนงบการเงิน หากกิจการมีโครงสร้างการกำกับดูแลที่อ่อนแอ ขาดการตรวจสอบอย่างเข้มงวดจากคณะกรรมการบริหารและผู้ตรวจสอบภายในมักเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถใช้ช่องว่างของระบบเพื่อตกแต่งงบการเงินได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารในกรอบทฤษฎีตัวแทน ซึ่งเกิดจากความไม่สอดคล้องกันของผลประโยชน์ระหว่างทั้งสองฝ่ายสามารถเป็นเหตุให้ผู้บริหารเลือกที่จะจัดการงบการเงินเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ของตนเอง ตัวอย่างการศึกษาในอดีตที่กล่าวถึงการกำกับดูแลมีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน ดังนี้ Klai and Omri (2011) พบว่ากลไกการกำกับดูแลส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงิน ได้แก่ประเภทผู้ถือหุ้นของกิจการ การศึกษาพบว่าหากผู้ถือหุ้นเป็นรัฐและสถาบันการเงินส่งผลทางบวกกับคุณภาพของงบการเงิน Ilyas et al. (2017) เปิดเผยว่าระบบการกำกับดูแลกิจการที่เข้มแข็งช่วยควบคุมกิจกรรมของผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนข้อมูลกำไร และลดระดับการล้มเหลวของกิจการ Mohammad and Ahmed (2017) พบว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ

ความเชี่ยวชาญ และความขยันหมั่นเพียร ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน Leng (2023) พบว่าความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทสำคัญต่อการควบคุมภายใน และกระบวนการจัดทำงบการเงิน Sun (2023) พบว่า การกำกับดูแลกิจการ เช่น ชื่อเสียงของผู้ตรวจสอบ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการอิสระ การถือหุ้นของครอบครัว ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี ความรู้ความสามารถของคณะกรรมการบริหาร ขนาดของคณะกรรมการบริหาร และการคว่ำตำแหน่งของประธานกรรมการและประธานกรรมการบริหาร มีผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน Velte (2023) พบว่าอิทธิพลของกลุ่มและบุคคลภายในที่มีบทบาทต่อการกำกับดูแลมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงงบการเงินมาก ตัวอย่างการศึกษาในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและการเปลี่ยนแปลงงบการเงิน เช่น งานวิจัยของ Tangruenrat (2008) ที่กล่าวถึงความเสี่ยงจากการตรวจสอบทางการเงินในบริบทของประเทศไทย การศึกษานี้พบว่า อิทธิพลของคณะกรรมการตรวจสอบและการตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการเปลี่ยนแปลงงบการเงิน โดยเฉพาะในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)

แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารกับการเปลี่ยนแปลงงบการเงิน

ทีมผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารที่มีอำนาจในการควบคุมและเข้าถึงงบการเงินโดยตรง อาจมีแรงจูงใจที่จะบิดเบือนข้อมูลเพื่อให้กิจการแสดงผลการดำเนินงานที่ดีกว่าความเป็นจริง โดยเฉพาะในกรณีที่ผลตอบแทนหรือโบนัสของทีมผู้บริหารที่ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการ เมื่อทีมผู้บริหารมีแรงกดดันในการบรรลุเป้าหมายทางการเงิน อาจใช้เทคนิคทางบัญชีที่ถูกต้องเพื่อให้ผลการดำเนินงานดูดีขึ้น หรือในบางกรณีอาจเลือกที่จะปกปิดข้อมูลสำคัญเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับกิจการ นอกจากนี้ CFOs เผชิญกับแรงกดดันทำให้ต้องตกแต่งงบการเงิน เมื่อผู้บริหารที่อยู่ภายใต้แรงกดดันดังกล่าวต้องตัดสินใจว่าจะตอบสนองอย่างไรในสถานการณ์ที่มีทางเลือกหลายอย่าง การศึกษานี้พบว่า CFOs มีแนวโน้มตกแต่งงบการเงินหากได้รับแรงกดดันจากผู้บริหารระดับสูง (CFI, 2023; Bishop et al., 2017)

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีกับการเปลี่ยนแปลงงบการเงิน

บางครั้งการตรวจสอบงบการเงินโดยผู้สอบบัญชีอาจไม่สามารถตรวจพบการเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้ เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่สำคัญคือ ความซับซ้อนและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การบิดเบือนข้อมูลของฝ่ายบริหาร การใช้เทคนิคทางการบัญชีที่ซับซ้อน โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องอาศัยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อประเมินมูลค่าทางการเงิน เช่น การประเมินมูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สินอันอาจเกิดขึ้น เป็นต้น วิธีการเช่นนี้ทำให้การตรวจสอบบัญชีทำได้ยากขึ้น รวมทั้งความสามารถของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงการควบคุมภายในที่ทำให้การตรวจสอบไม่สามารถตรวจพบการบิดเบือนข้อมูลได้ การขาดการตรวจสอบภายในที่เข้มงวด ทำให้ผู้บริหารมีโอกาสในการปกปิดข้อมูลหรือบิดเบือนงบการเงินโดยไม่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการถูกตรวจพบจากผู้สอบบัญชี นอกจากนี้ปัญหาเรื่องการเข้าถึงข้อมูลที่จำกัดส่งผลให้ผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจพบการบิดเบือนได้ หากผู้บริหารเลือกที่จะปกปิดหรือไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริง ผู้สอบบัญชีอาจไม่สามารถตรวจพบการบิดเบือนได้ อีกทั้งการทำธุรกรรมที่ซับซ้อนกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ยิ่งไปกว่านั้นผู้สอบบัญชีบางครั้งขาดการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ เนื่องจากความสัมพันธ์ที่มีมายาวนานกับกิจการทำให้ผู้สอบบัญชีไว้วางใจผู้บริหารมากเกินไปและไม่ตั้งคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากผู้บริหาร นอกจากนี้การตรวจสอบยังถูกจำกัดด้วยเวลาและทรัพยากร ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจพบการบิดเบือนข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงงบการเงิน (Coffee, 2019; Bazerman et al., 1997)

การศึกษานี้ได้พัฒนาแบบสอบถามโดยอ้างอิงจากการทบทวนทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น รวมทั้งประสบการณ์ของผู้วิจัย และการข้อมูลที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนการเงินในขณะที่มีการพัฒนาแบบสอบถาม และได้ข้อสรุปแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ ด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ ด้านหลักธรรมาภิบาล ด้านทีมงานของผู้บริหาร และด้านการตรวจสอบบัญชี

■ วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการผ่านแบบฟอร์ม Google และส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางอีเมลและแอปพลิเคชัน Line ในเดือนมกราคม 2567 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ใช้งบการเงิน ได้แก่ นักลงทุน พนักงานบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่การบัญชีและเงิน จำนวนทั้งสิ้น 138 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษานี้ได้พัฒนาโดยอ้างอิงจากงานวิจัยในอดีต ประกอบกับความรู้และประสบการณ์ด้านการสอบบัญชีของผู้วิจัย ทั้งนี้ แบบสอบถามได้รับการแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาชีพบัญชี เพื่อให้มีความถูกต้องและเหมาะสม โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในด้านบัญชีและการตรวจสอบบัญชี ส่วนที่ 2 คือ การรับรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงิน ได้แก่ กลยุทธ์และนโยบายของกิจการ หลักธรรมาภิบาล ทีมงานของผู้บริหาร และการตรวจสอบบัญชี แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ใช้ Likert Scale 5 ระดับ โดยกำหนดการแปลผล ดังนี้ เสี่ยงมากที่สุด (4.21 – 5.00) เสี่ยงมาก (3.41 – 4.20) เสี่ยงปานกลาง (2.61 – 3.40) เสี่ยงน้อย (1.81 – 2.60) และเสี่ยงน้อยมาก (1.00 – 1.80) (Kannasut, 1999)

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านความเสี่ยง ได้แก่ นักวิชาการ ผู้บริหาร และผู้สอบบัญชี และได้มีการปรับแบบสอบถามเบื้องต้น และดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน และนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.994 ซึ่งมากกว่า 0.7 ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น (Cronbach, 1970) แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ หลังจากแบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบทั้ง 2 อย่างแล้ว แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ได้นำไปสู่การเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งบการเงิน

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยในส่วนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ในการทำงาน และ ประสบการณ์ในด้านบัญชีและการตรวจสอบบัญชี ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยหากเป็นการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติ Independent Sample t-test และหากเป็นการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติ One-way Analysis of Variance (One-way ANOVA) ร่วมกับการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ทั้งนี้ การกำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบอยู่ที่ 0.05

■ พลการศึกษา

การศึกษาการรับรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบประมาณ เก็บข้อมูลจากผู้ใช้งานการเงินโดยใช้ช่องทาง Social media โดยได้รับการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 138 คน ซึ่งจะสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 ขณะที่เพศชายมีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมาคือช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 43 คน ร้อยละ 31.2 ในด้านการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 26.1 สำหรับด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงานเอกชน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 77.6 รองลงมาคือราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 29 คน หรือร้อยละ 21.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน หรือร้อยละ 1.4 เมื่อพิจารณาประสบการณ์ทำงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 0 – 3 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ขณะที่กลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือผู้ที่มีประสบการณ์ 5–10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาประสบการณ์ทางบัญชี และการตรวจสอบบัญชี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทางบัญชีและตรวจสอบบัญชี มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีประสบการณ์ทางบัญชีและตรวจสอบบัญชี มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3

ผลการวิเคราะห์การรับรู้ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้กิจการปรับเปลี่ยนงบประมาณ

การศึกษานี้วิเคราะห์ระดับการรับรู้ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้กิจการปรับเปลี่ยนงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ ด้านหลักธรรมาภิบาล ด้านทีมงานของผู้บริหาร และด้านการตรวจสอบบัญชี ซึ่งการวิเคราะห์ใช้สถิติพรรณนา โดยนำเสนอ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายระดับความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงในด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ พบว่า โดยภาพรวมการรับรู้ความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงในแต่ละปัจจัย พบว่าปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องของความกดดันจากผู้บริหารระดับสูงที่ต้องการแสดงผลกำไรที่สูงขึ้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) ปัจจัยความเสี่ยงรองลงมา คือ ปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของกิจการ ($\bar{X} = 4.06$) ส่วนปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องของกิจการมีการพึ่งพาผลิตภัณฑ์หรือลูกค้าเพียงรายเดียวมากเกินไป มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.57$)

ตารางที่ 1 ระดับความเสี่ยงด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ

ปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยง	$\bar{X}$	SD	ระดับความเสี่ยง
1. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อฐานะการเงินของกิจการ	4.06	0.89	มาก
2. ความซับซ้อนของโครงสร้างเงินทุน เช่น ผู้ถือหุ้นหลายกลุ่มและมีเงื่อนไขการถือหุ้น เป็นต้น	3.70	1.03	มาก
3. กิจการพึ่งพาผลิตภัณฑ์และลูกค้าเพียงรายเดียวมากเกินไป	3.57	1.14	มาก
4. ความกดดันจากผู้บริหารระดับสูงที่ต้องการแสดงผลกำไรที่สูง	4.15	0.97	มาก
5. การใช้เกณฑ์ผลการดำเนินงานเป็นตัวชี้วัดการประเมินผลงานของผู้บริหาร	3.69	1.05	มาก
ภาพรวม	3.83	1.02	มาก

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงด้านหลักธรรมาภิบาล พบว่าโดยภาพรวมการรับรู้ความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงในแต่ละปัจจัย พบว่าปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องของ คณะกรรมการตรวจสอบทราบประเด็นสำคัญในการตรวจสอบ แต่ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.99$) ปัจจัยความเสี่ยงรองลงมา คือ ปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องกิจการมีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบที่ไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนปัจจัยความเสี่ยงเรื่องผู้สอบบัญชีเดิมได้มีการเปลี่ยนสถานะไปเป็นกรรมการในกิจการที่เคยตรวจสอบมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.59$)

ตารางที่ 2 ระดับความเสี่ยงด้านหลักธรรมาภิบาล

ปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยง	$\bar{X}$	SD	ระดับความเสี่ยง
1. ความเข้าใจธุรกิจของผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล	3.72	0.99	มาก
2. ความรู้ด้านมาตรฐานการรายงานทางการเงินของผู้มีหน้าที่กำกับดูแล	3.75	1.03	มาก
3. ความเหมาะสมของการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบ	3.91	1.02	มาก
4. ทีมงานของผู้สอบบัญชีเปลี่ยนสถานะเป็นกรรมการในกิจการที่เคยตรวจสอบ	3.59	1.13	มาก
5. คณะกรรมการตรวจสอบรับรู้ปัญหาแต่ไม่ได้ดำเนินการแก้ไข	3.99	0.99	มาก
ภาพรวม	3.79	1.03	มาก

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงในด้านทีมงานของผู้บริหาร พบว่าโดยภาพรวมการรับรู้ความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงในแต่ละปัจจัย พบว่าปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องผู้บริหารขาดความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.18$) ปัจจัยความเสี่ยงรองลงมา คือ ปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องของผู้บริหารตั้งเป้าหมายทางการเงินที่สูงเกินไป ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนปัจจัยความเสี่ยงในเรื่องการหมุนเวียนเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงที่มากจนเกินไปมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 3 ระดับความเสี่ยงด้านทีมงานของผู้บริหาร

ปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยง	$\bar{X}$	SD	ระดับความเสี่ยง
1. ความเพียงพอของความรู้ความสามารถของผู้บริหาร	3.67	1.05	มาก
2. ความเหมาะสมของการจัดหาทรัพยากรเพื่อลดความเสี่ยงของระบบสารสนเทศ	3.82	0.99	มาก
3. การเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูง	3.62	1.23	มาก
4. ผู้บริหารตั้งเป้าหมายทางการเงินที่สูงเกินไป	4.04	1.01	มาก
5. ความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณของผู้บริหาร	4.18	1.21	มาก
ภาพรวม	3.87	1.10	มาก

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงในด้านการตรวจสอบบัญชี พบว่าโดยภาพรวมการรับรู้ความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงสืบเนื่องในแต่ละปัจจัย พบว่าปัจจัยความเสี่ยงเรื่องผู้สอบบัญชีไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอต่อการตรวจสอบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) ปัจจัยความเสี่ยงรองลงมาคือ ปัจจัยความเสี่ยงเรื่องผู้สอบบัญชีไม่มีความเป็นอิสระจากผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนปัจจัยความเสี่ยงเรื่องผู้สอบบัญชีขาดการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรและผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.70$)

ตารางที่ 4 ระดับความเสี่ยงด้านการตรวจสอบบัญชี

ปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยง	$\bar{X}$	SD	ระดับความเสี่ยง
1. การเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอของผู้สอบบัญชี	4.04	1.01	มาก
2. ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีจากผู้บริหาร	3.99	1.15	มาก
3. การใช้ผู้สอบบัญชีเดิมเป็นระยะเวลาานานทำให้ละเลยรายการที่ผิดปกติ	3.75	1.07	มาก
4. การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีและผู้บริหาร	3.70	1.04	มาก
5. ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบ	3.98	1.08	มาก
6. ความกดดันจากผู้บริหารในการจัดทำงบการเงินในเวลาที่ย่ำกัด	3.75	1.02	มาก
7. ประสบการณ์ของทีมงานการตรวจสอบบัญชี	3.79	1.10	มาก
ภาพรวม	3.86	1.07	มาก

■ การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน

ในการศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์มีอิทธิพลต่อระดับการให้ความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนงบการเงินหรือไม่ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน และการทดสอบสมมติฐานซึ่งกำหนดสมมติฐานดังนี้

H_0 = ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความเสี่ยงของการปรับเปลี่ยนงบการเงินไม่แตกต่างกัน

H_1 = ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความเสี่ยงของการปรับเปลี่ยนงบการเงินแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานดำเนินการกับทุกปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา เพศ อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน และประสบการณ์ด้านบัญชีและการตรวจสอบบัญชี อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบว่าเฉพาะปัจจัยอายุและระดับการศึกษาเท่านั้นที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนปัจจัยประชากรศาสตร์อื่น ๆ ไม่มีผลต่อความเสี่ยงของการปรับเปลี่ยนงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเฉพาะอายุและระดับการศึกษาเท่านั้น โดยผลการศึกษาเป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างช่วงอายุกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนงบการเงิน พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.048$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแต่ละช่วงอายุมีมุมมองที่ต่างกันเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านกลยุทธ์และนโยบายที่อาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงิน อย่างไรก็ตาม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างช่วงอายุกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ได้แก่ ด้านหลักธรรมาภิบาล ด้านทีมงานของผู้บริหาร และด้านการตรวจสอบบัญชี

อายุ		Sum of Squares	df	Mean Squares	F	Sig.
กลยุทธ์และนโยบายของกิจการ	Between Groups	5.990	4	1.497	2.473	0.048*
	Within Groups	80.541	133	0.606		
	รวม	86.531	137			
หลักธรรมาภิบาล	Between Groups	1.804	4	0.451	0.587	0.673
	Within Groups	102.191	133	0.768		
	รวม	103.995	137			
ทีมงานของผู้บริหาร	Between Groups	3.245	4	0.811	0.785	0.537
	Within Groups	137.530	133	1.034		
	รวม	140.775	137			
การตรวจสอบบัญชี	Between Groups	3.659	4	0.915	1.033	0.393
	Within Groups	117.798	133	0.886		
	รวม	121.457	137			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย วิธี LSD เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุ กับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงที่ทำให้กิจการปรับเปลี่ยนงบการเงิน พบว่า

1. ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า ความเสี่ยงที่รับรู้ในกลุ่มอายุน้อยสุดและกลุ่มอายุมากที่สุดมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในมุมมองในด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ
2. ผู้ที่มีอายุระหว่าง 21 ถึง 30 ปีมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ที่มีอายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปี แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในมุมมอง ประสิทธิภาพ ค่านิยม ของคนรุ่นใหม่เมื่อเทียบเปรียบเทียบกับคนรุ่นกลาง
3. ผู้ที่มีอายุ 31 ถึง 40 ปีมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ที่มีอายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปี ซึ่งอาจสะท้อนถึงความแตกต่างในประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงในมุมมองของความเสี่ยงของกลุ่มอายุที่ใกล้เคียงกัน
4. ผู้ที่มีอายุระหว่าง 41 ถึง 50 ปีมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ซึ่งอาจสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในมุมมองการประเมินความเสี่ยงตามการเปลี่ยนแปลงของประสบการณ์ที่ต่างกัน

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบการรับรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้กิจการปรับเปลี่ยนงบการเงินจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 20 ปี	21 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 20 ปี	3.17	-	-0.074000	-0.77519	-0.25641	-1.33333*
21 - 30 ปี	3.91	-	-	-0.03519	0.48359*	-0.59333
31 - 40 ปี	3.94	-	-	-	0.51878*	-0.55814
41 - 50 ปี	3.42	-	-	-	-	-1.07692*
51 ปีขึ้นไป	4.50	-	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนงบการเงิน พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นในด้านทีมงานของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.017$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของทีมผู้บริหารในการบริหารความเสี่ยงของกิจการ อย่างไรก็ตามไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ได้แก่ ด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ ด้านหลักธรรมาภิบาล และด้านการตรวจสอบบัญชี

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบการรับรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้กิจการปรับเปลี่ยนงบการเงินจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		$\bar{X}$	SD	Sig.
กลยุทธ์และนโยบายของกิจการ	ปริญญาตรี	3.81	0.81	0.397
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.06	0.74	
หลักธรรมาภิบาล	ปริญญาตรี	3.79	0.89	0.328
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.04	0.81	
ทีมงานของผู้บริหาร	ปริญญาตรี	3.82	1.07	0.017*
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.22	0.78	
การตรวจสอบบัญชี	ปริญญาตรี	3.80	0.96	0.175
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.23	0.81	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

■ สรุปผลการศึกษา

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีอายุระหว่าง 21-30 ปี โดยมีระดับการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่มีมากกว่า 10 ปี โดยมีประสบการณ์ทางบัญชีและการตรวจสอบบัญชีเป็นส่วนใหญ่

ในส่วนของกรรับรู้ปัจจัยความเสี่ยงของการปรับเปลี่ยนงบการเงินพบว่า โดยภาพรวมความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนงบการเงินมีความเสี่ยงในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความเสี่ยงมากที่สุดคือด้านทีมงานของผู้บริหาร รองลงมาคือด้านการตรวจสอบบัญชี ด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ และด้านหลักธรรมาภิบาลตามลำดับ

ด้านทีมงานของผู้บริหาร ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญเกิดจากการขาดความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณของผู้บริหาร การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่สูงเกินไป และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อควบคุมระบบสารสนเทศที่ไม่เหมาะสม

ด้านการตรวจสอบบัญชี ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญได้แก่ การที่ผู้สอบบัญชีไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอ ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และความไม่น่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำมาใช้ในการตรวจสอบ

สำหรับด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการ ปัจจัยเสี่ยงเกิดจากความกดดันจากผู้บริหารระดับสูงที่ต้องการแสดงผลกำไรที่สูงขึ้นในแต่ละไตรมาส การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อสถานะทางการเงิน และความซับซ้อนของโครงสร้างเงินทุน

ด้านหลักธรรมาภิบาล ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญเกิดจากการที่คณะกรรมการการตรวจสอบละเลยการดำเนินการต่อประเด็นที่ตรวจพบ การจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบภายในองค์กรที่ไม่ชัดเจน และผู้มีหน้าที่กำกับดูแลขาดความรู้ด้านมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุและระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยความเสี่ยงที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุที่ต่างกันมีมุมมองต่อปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์และนโยบายของกิจการแตกต่างกัน ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 21 – 30 ปี และ 31 - 40 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี และผู้ที่มีอายุ 41 - 50 ปี ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากผู้ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปอีกด้วย

นอกจากนี้ ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อปัจจัยความเสี่ยงด้านทีมงานของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความเห็นที่แตกต่างจากผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

■ การอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงิน พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสและความถูกต้องของงบการเงิน คือ แรงกดดันจากผู้บริหารในการแสดงผลกำไรที่สูงเกินไป ซึ่งอาจสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการบิดเบือนข้อมูลทางการเงิน การตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปของผู้บริหารไม่ได้เพียงแค่สร้างความกดดันให้กับพนักงานในการบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น แต่ยังสามารถผลักดันให้พนักงานใช้วิธีการที่ผิดจรรยาบรรณ เช่น การปรับเปลี่ยนหลักการบัญชีเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ เป้าหมายที่ไม่สมจริงนี้เน้นไปที่ผลกำไรในระยะสั้นมากกว่าความยั่งยืนในระยะยาว และสามารถทำให้พนักงานตีความมาตรฐานการบัญชีในลักษณะที่เลือกสรรเพื่อเพิ่มตัวเลขผลประโยชน์ประกอบการ เมื่อแรงกดดันสะสมมากขึ้น วัฒนธรรมแห่งความกลัวอาจทำให้พนักงานไม่กล้าที่จะรายงานปัญหา ส่งผลให้การทำตามคำสั่งกลายเป็นสิ่งสำคัญเหนือความโปร่งใสในงบการเงิน ทั้งนี้ จากการศึกษาของ Bishop et al. (2017) พบว่า แรงกดดันจากภายในองค์กร โดยเฉพาะเมื่อค่าตอบแทนหรือการประเมินผลการทำงานของ CFOs ผูกโยงกับผลลัพธ์ทางการเงินในระยะสั้น และเมื่อระบบการกำกับดูแลภายในองค์กรไม่เข้มแข็งเพียงพออาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการตัดสินใจบิดเบือนงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ การขาดการดำเนินการจากคณะกรรมการตรวจสอบ ในการแก้ไขปัญหาที่พบเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ไม่สามารถมองข้ามได้ คณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการรายงานทางการเงินและการควบคุมภายใน หากคณะกรรมการไม่รับรู้ถึงปัญหาหรือไม่ดำเนินการแก้ไขอย่างทันท่วงที จะทำให้เกิดการสร้างสภาพแวดล้อมที่การกำกับดูแลมีความอ่อนแอ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้บริหารกล้ากระทำการทุจริต โดยรู้ว่าไม่มีการตรวจสอบหรือทำทนายการกระทำเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ การไม่เข้าใจถึงความซับซ้อนของกิจการหรือปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กรอาจทำให้คณะกรรมการไม่สามารถระบุสัญญาณเตือนที่ชัดเจนที่บ่งชี้ถึงการปรับเปลี่ยนงบการเงิน ผลการศึกษาของ Mohammad and Ahmed (2017) สนับสนุนว่า ความเป็นอิสระและความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการตรวจสอบมีผลสำคัญต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน คณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระและความเชี่ยวชาญจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของงบการเงินและลดความเสี่ยงในการทุจริตทางการเงินได้

ความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณของผู้บริหารก็เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถมองข้ามได้ หากผู้บริหารขาดความซื่อสัตย์และจริยธรรมที่ต่ำ อาจทำให้มีการบิดเบือนงบการเงินเพื่อตอบสนองเป้าหมายส่วนตัวหรือเพื่อรักษาผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น โบนัสที่เชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทางการเงิน การที่ผู้บริหารให้เหตุผลในการปรับเปลี่ยนงบการเงินว่าเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียก็สามารถสร้างช่องโหว่ให้เกิดการทุจริตและการรายงานทางการเงินที่ไม่โปร่งใส

การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่สูงเกินไปและแรงกดดันจากผู้บริหารในการบรรลุเป้าหมายนี้ ยังสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทางบัญชีที่ทำให้ผลการดำเนินงานขององค์กรดูดีขึ้นในระยะสั้น แต่อาจส่งผลเสียในระยะยาว โดยเฉพาะหากเป้าหมายเหล่านี้ไม่ได้สะท้อนถึงความสามารถที่แท้จริงขององค์กรในการสร้างผลกำไรอย่างยั่งยืน

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการตรวจจับการปรับเปลี่ยนงบการเงินคือการเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอของผู้สอบบัญชี หากผู้สอบบัญชีไม่ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้องจากผู้บริหาร หรือมีการเก็บข้อมูลที่ไม่ดีจากฝ่ายบัญชี การตรวจสอบงบการเงินจะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาของ Coffee (2019) ระบุว่า ความล้มเหลวของผู้สอบบัญชีในการตรวจจับการปรับเปลี่ยนงบการเงินมักเกิดจาก การพึ่งพาข้อมูลจากฝ่ายบริหารมากเกินไป และการขาดข้อมูลที่เพียงพอ ประกอบกับความสัมพันธ์เชิงพาณิชย์ระหว่างผู้สอบบัญชีกับผู้บริหาร ซึ่งอาจทำให้ผู้สอบบัญชีไม่กล้าตั้งคำถามหรือรายงานความผิดปกติ ส่งผลให้การตรวจสอบขาดความอิสระและประสิทธิภาพในการเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริง

นอกจากนี้ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ เช่น อายุและระดับการศึกษา ยังมีอิทธิพลต่อทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นมักจะได้รับประสบการณ์ทั้งในด้านอาชีพและชีวิตส่วนตัวมากขึ้น ประสบการณ์นี้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมและผลกระทบในระยะยาวของการกระทำ คนที่มีอายุมากขึ้นมักมีความรู้ลึกถึงความรับผิดชอบที่มากขึ้น รวมทั้งการรักษาความซื่อสัตย์อาจหลีกเลี่ยงความเสี่ยงมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะพิจารณาความเสี่ยงต่อชื่อเสียงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนงบการเงิน นอกจากนี้บุคคลที่มีการศึกษาสูงกว่ามักจะได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการรายงานทางการเงินที่ซื่อสัตย์และผลกระทบทางจริยธรรมและกฎหมายจากการบิดเบือนงบการเงิน การศึกษานี้ช่วยให้บุคคลมีความตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนงบการเงิน และเพิ่มทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจ ซึ่งสามารถประเมินผลกระทบในระยะยาวได้อย่างรอบคอบ การศึกษาของ Shailer et al. (1998) ยืนยันว่า ผู้ตรวจสอบอาวุโสมักจะมีสมาธิและความเข้าใจในประเภทของความเสี่ยงมากกว่าผู้ที่อายุน้อยกว่า ซึ่งทำให้สามารถประเมินความเสี่ยงได้อย่างละเอียดและรอบคอบยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความตระหนักรู้มากขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบทางกฎหมายและจริยธรรมของการบิดเบือนงบการเงิน ซึ่งช่วยเพิ่มทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจที่ถูกต้อง

■ การนำไปใช้ของผลการศึกษา

ผลการศึกษาเน้นถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การขาดความตระหนักของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณของผู้บริหาร การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่สูงเกินไปโดยผู้บริหาร และการเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอของผู้สอบบัญชี ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูง

ผู้บริหารระดับสูงควรส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความโปร่งใส และความซื่อสัตย์ในการรายงาน งบการเงิน ควรกำหนดเป้าหมายผลการดำเนินงานที่เป็นจริง และสามารถบรรลุได้โดยไม่กดดันให้พนักงานต้องทำสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานบัญชี นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบทางการเงิน รวมถึงการสร้างช่องทางให้พนักงานสามารถรายงานปัญหาโดยไม่ต้องกลัวการถูกลงโทษ การสร้างระบบตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพก็เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการปรับเปลี่ยนงบการเงิน

2. นักลงทุน

นักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลจากการศึกษานี้เพื่อประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น การเข้าใจถึงความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนงบการเงินอันเนื่องมาจากแรงกดดันทางเศรษฐกิจ พฤติกรรมของผู้บริหาร และการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบ สามารถช่วยให้ นักลงทุนตัดสินใจได้อย่างรอบคอบยิ่งขึ้น หลีกเลี่ยงกิจการที่แสดงสัญญาณเตือนในด้านเหล่านี้ รวมทั้งนักลงทุนยังสามารถเรียกร้องความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่มากขึ้นจากกิจการที่ลงทุน โดยเฉพาะในเรื่องการตั้งเป้าหมายทางการเงินของผู้บริหารและการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งอาจนำไปสู่การประสานผลประโยชน์ระหว่างนักลงทุนและผลการดำเนินงานของกิจการได้ดียิ่งขึ้น

3. หน่วยงานกำกับดูแล

หน่วยงานกำกับดูแลสามารถใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการกำกับดูแล ให้แน่ใจว่ากิจการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและการกำกับดูแลกิจการอย่างเข้มงวด ซึ่งอาจรวมถึงการพัฒนาแนวทางที่ตอบสนองต่อแรงกดดันที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการตรวจสอบมีความพร้อมที่จะรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ การศึกษานี้ยังเน้นถึงความจำเป็นที่หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องให้ความสำคัญกับจริยธรรมในการกำกับดูแลกิจการ โดยการส่งเสริมการปฏิบัติที่มีจริยธรรมและให้แน่ใจว่ากิจการจะต้องเผชิญกับผลกระทบหากมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หน่วยงานกำกับดูแลสามารถช่วยลดอุปสรรคของการปรับเปลี่ยนงบการเงินได้

4. ผู้สอบบัญชี

การวิจัยระบุว่าผู้สอบบัญชีต้องมีการเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอบบัญชีสามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อเรียกร้องให้เข้าถึงบันทึกของกิจการได้ดียิ่งขึ้น และพัฒนากระบวนการตรวจสอบที่เข้มงวดมากขึ้นเพื่อให้สามารถตรวจจับการปรับเปลี่ยนได้ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี รวมทั้งผู้สอบบัญชีควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของผู้บริหารและประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจรวมถึงการประเมินความซื่อสัตย์ของผู้บริหาร ความสมจริงของเป้าหมายทางการเงิน และความสามารถของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างละเอียด เพื่อให้แน่ใจว่าพื้นที่เหล่านี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อรายงานทางการเงินที่ผิดพลาด

■ ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งเน้นในการสำรวจประเด็นปัจจุบันของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนงบการเงิน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนงบการเงินในปัจจุบันได้อย่างครอบคลุม อย่างไรก็ตาม การใช้แบบสอบถามอาจมีข้อจำกัดบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม และความสามารถในการเป็นตัวแทนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งต่อไปควรพิจารณาประเด็นที่ค้นพบในการศึกษานี้ไปยืนยันผลอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งสำรวจปัจจัยอื่นที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนงบการเงินและวิธีการศึกษาอื่นที่อาจนำไปสู่การตอบคำถามได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงบการเงินและการสอบบัญชี เป็นต้น นอกจากนี้ การทำวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการปรับเปลี่ยนทางการเงินอาจเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การศึกษาครั้งนี้อาจชี้ให้เห็นประเด็นปัจจุบันที่สำคัญของปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อปรับเปลี่ยนงบการเงินในขณะที่ทำการศึกษา ดังนั้น การศึกษาลักษณะเช่นเดียวกันนี้ควรกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา และสามารถกำหนดแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

■ References

- Bazerman, M., Morgan, K., & Loewenstein, G. (1997). The impossibility of auditor independence. *MIT Sloan Management Review*. Retrieved from <https://sloanreview.mit.edu/article/the-impossibility-of-auditor-independence/>
- Bishop, C. C., DeZoort, F. T., & Hermanson, D. R. (2017). Review of recent literature on pressure on CFOs to manipulate financial reports. *Journal of Forensic and Investigative Accounting*, 9(1), 577.
- Coffee, J. C. (2019). Why do auditors fail? What might work? What won't? *Accounting and Business Research*, 49(5), 540–561. <https://doi.org/10.1080/00014788.2019.1611715>
- CFI. (2023, November 15). Financial statement manipulation. *Corporate Finance Institute*. Retrieved from <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/accounting/financial-statement-manipulation>
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). Harper & Row.
- Erdoğan, M., & Erdoğan, E. O. (2020). Financial statement manipulation: A Beneish model application. In S. Grima, E. Boztepe, & P. J. Baldacchino (Eds.), *Contemporary issues in audit management and forensic accounting* (Contemporary Studies in Economic and Financial Analysis, Vol. 102, pp. 173-188). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/S1569-375920200000102014>
- Financial Train. (2023, November 15). Management motivations for financial statement manipulation. *Financial Train*. Retrieved from <https://financetrain.com/management-motivations-for-financial-statement-manipulation>
- Ilyas, M., Khan, I., Khan, M. N., & Khan, M. T. (2017). Corporate governance and earnings manipulation: Empirical analysis of non-financial listed firms of Pakistan. *Journal of Managerial Sciences*, 11(4), 284-304.
- Kannasut, P. (1999). *Statistics for behavioral research*. CU Print.
- Klai, N., & Omri, A. (2011). Corporate governance and financial reporting quality: The case of Tunisian firms. *International Business Research*, 4(1), 158-166.
- Leng, H. (2023). The effect of independence, expertise, and activity of the audit committee on the quality of the financial reporting process. *Frontiers in Business, Economics and Management*, 7(1), 17-20.
- Mohammad, A., & Ahmed, D. (2017). The impact of audit committee and external auditor characteristics on financial reporting quality among Malaysian firms. *Research Journal of Finance and Accounting*, 8(13), 9-16.

- Shailer, G., Wade, M., Willett, R., & Len Yap, K. (1998). Inherent risk and indicative factors: senior auditors' perceptions. *Managerial Auditing Journal*, 13(8), 455-464.
- Sun, H. (2023). Corporate governance and reporting quality of accounts in China-listed firms: A moderating role of ownership pattern. *PLoS ONE*, 18(11). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0295253>
- Tangruenrat, C. (2008). Risks in financial audit. *Journal of Accounting Profession*, 4(9), 89-96.
- Velte, P. (2023). The link between corporate governance and corporate financial misconduct: A review of archival studies and implications for future research. *Management Review Quarterly*, 73, 353-411. <https://doi.org/10.1007/s11301-021-00244-7>